

Приліпко Тетяна

д.с.-г.н., професор

Шутяк Олександр

к.с.-г.н., доцент

Подільський державний аграрно-технічний університет

Кам'янець-Подільський, Україна

Калинка Андрій

к.с.-г.н., с.н.с.

Буковинська державна сільськогосподарська дослідна станція НААН

Чернівці, Україна

ЕФЕКТИВНІСТЬ ГОДІВЛІ БИЧКІВ РІЗНИХ ПОРІД ТА ЇХ ПОМІСЕЙ ПРИ ВИРОБНИЦТВІ ЯЛОВИЧИНИ В УМОВАХ БУКОВИНИ

Формування нині в ринкових відносинах в агропромисловому комплексі України зумовлює необхідність значного підвищення рентабельності виробництва сільськогосподарської продукції, зокрема яловичини. Найефективніше сприятиме досягненню цієї мети підвищення генетичного потенціалу продуктивності м'ясної худоби та створення оптимальних умов вирощування, годівлі та утримання для більш повної його реалізації, що є найбільшою актуальністю [3, 4].

В зв'язку з цим і в залежно від інтенсивності годівлі середньодобові прирости живої маси спочатку зростають, а потім поступово знижуються. Загальний потенціал росту молодняку може бути повністю реалізований лише при згодовуванні високо цінних об'ємистих та концентрованих кормів, тобто на раціонах з високою концентрацією енергії. Оскільки, серед факторів навколишнього середовища, які впливають на формування продуктивних якостей молодняку, головними є рівень і повноцінність годівлі, що суттєво змінюється на окремих етапах онтогенезу [2, 5, 7].

Важливе наукове та господарське значення є виявлення порід та генотипів тварин на сучасному етапі становлення галузі м'ясного скотарства, які б найкраще підходили для виробництва дешевої конкурентоздатної яловичини, має [1, 6].

Метою досліджень було вивчення ефективності годівлі бичків різних порід і їх помісей в умовах Дослідне господарство «Чернівецьке» Герцаївського району Чернівецької області. Проблема збалансування годівлі молодняку худоби за протеїном при середньому рівні енергії в раціонах займає основне місце у технології виробництва дешевої, якісної яловичини в умовах регіону Буковини.

При цьому особливий інтерес нині становить енергія росту в усі фізіологічні періоди розвитку тварин, м'ясна продуктивність, відгодівельні і забійні якості м'ясного контингенту різних порід, типів та їх помісей при середньому рівні вирощуванні з одержанням 800–900 г середньодобових приростів з використанням різних перспективних екологічно чистих технологій годівлі та утримання.

Для досягнення поставленої мети згідно рекомендацій у 2016 році відібрали у 7-ми місячному по 10 чистопородних симентальських м'ясних бугайців (І група – дослідна), помісних напівкровних бичків симентальська $\frac{1}{2}$ x $\frac{1}{8}$ українська червоно-ряба молочна x $\frac{3}{4}$ симентальська м'ясна (ІІ група – дослідна), чорно - ряба (ІІІ група – дослідна) та четверта група українська червоно-ряба аналогічних за живою масою при народженні та віку. Утримання бичків взимку та весною було стійловим. Годівля

тварин проводилась в розрахунку на отримання добового приросту 800-1000 г. Об'єм кормів добового раціону був близький до повного поїдання.

У період досліджень бичками згодовували власні корми, вироблені у Дослідне господарство «Чернівецьке». Так, у зимово-стійловий період рецепти раціонів молодняку склалися в основному із сіна конюшини, силосу, сінажу, кормових буряків та концентрованих кормів та годували за схемою, прийнятою в господарстві, яка розрахована на одержання середньодобових приростів 800-900 г.

Після молочний період вирощування телят співпав із зимовим періодом року. Після молочний період припав на зимовий період, тому раціони тварин включали в себе сіно, силос, сінаж, буряк і концентрати. У 12-місячному віці в раціоні бичків 17,5% займало сіно конюшини, 25,1% силос кукурудзяний, 13,9% - сінаж конюшини, 9,6 – буряк кормовий та концентровані – 33,9%. При однаковій годівлі, за рахунок різниці у приростах живої, в розрахунку на 100 кг живої маси споживання сухої речовини протягом всього піддослідного періоду найвищим було у другій групі, а найнижчим – у чистопородних симентальських м'ясних бичків.

Основними показниками, що характеризують ріст молодих тварин, є прирости живої маси. Аналізуючи продуктивність піддослідних бичків слід відмітити, що найвищу живу масу при народженні мав чистопородний симентальський м'ясний молодняк – 34,4 кг, що на 9,9% більше від тварин з долею $\frac{3}{4}$ крові симентальської м'ясної породи і на 6,1% – від ровесників, але різниця між групами була невірогідною. За перших три місяці від 7 до 9 місячного віку середньодобові прирости молодняку в першій групі склали 948 г, другої – на 14,9%, третьої – на 5,4 та четвертої на 3,2% були меншими при вірогідній різниці з першою групою дослідною. Абсолютні прирости за перших три місяці становили відповідно 60,8, 52,5 і 47,1 кг, тоді як у наступний період (з 3- до 6-місячного віку) найвищими вони були у тварин другої групи (92,4 кг), що на 9,7 кг (11,7%) більше від третьої групи і на 5,2 кг (5,9%) більше від першої. Невелика різниця (5 кг) у живій масі тварин у 7-місячному віці першої та другої груп пояснюється високими добовими приростами останніх (948 г), що на 14 г більше, ніж молодняку другої, та на 49,0г – ніж аналогів першої дослідної груп.

Нами було проведено динаміку приростів у піддослідних бичків з 7-до 12 місячного віку. У середньому за після молочний період середньодобові прирости бичків симентальської м'ясної породи були на рівні 838,1 г, а помісєй (друга дослідна) – на 16,4% ($P>0,95$). За період від народження до 12-місячного віку найвищі середньодобові прирости були характерні для молодняку симентальської м'ясної породи (878,0 г), що на 25,6 г перевищувало помісних тварин другої дослідної групи при вірогідній з чорно – рябої породи різниці на 160,8г.

Абсолютний приріст молодняку симентальської м'ясної породи складав 311,7 кг, другої групи – 302,6 кг, третьої – 284,6 кг та четвертої 297,6 кг ($P>0,95$). За період (7-12 місяців) високі середньодобові прирости проявили симентальські м'ясні бички, які дали 878,0 г, або на 22,4%) вищі порівняно з чистопородними чорно - рябої молочної худоби, та на 57 г (4,7%) відносно тварин української червоно - рябої породи худоби. У середньому за період досліджень середньодобові прирости бичків симентальської м'ясної породи були на рівні 878 г, а друга дослідна – на 3,0% менші. Мінливість приростів у піддослідний період високою була у тварин симентальської м'ясної породи – 7,74%, а дещо нижчою у помісних тварин з кров'ю симентальської

м'ясної породи – 4 - 5,6%.

З метою проведення зоотехнічної оцінки вирощування тварин різних порід ВРХ молочного напрямку продуктивності було проведено розрахунки ефективності використання піддослідними тваринами кормових одиниць та перетравного протеїну. Слід відмітити, що бички другої дослідної групи в період з 7 ми місячного віку і до річного віку поступалися аналогам досліджуваних груп за витратами кормів. За весь дослідний період тваринами першої дослідної групи було витрачено 9,94 кормових одиниць на 1 кг приросту живої маси, у другій групі – на 8,6, третій – на 9,7% та в четвертій на 8,5% більше від ровесників бичків симентальської м'ясної породи.

Заслуговує на увагу в дослідженнях про те, що кращі економічні показники отримано в першій дослідній групі, в якій затрати кормів на 1 ц приросту живої маси склали 9,4 ц. к. од., собівартість приросту живої маси 1 голови за період вирощування дорівнювала 1850 грн. Чистий дохід на 1 голову в цій дослідній групі був найбільшим і становив 2405 грн. В результаті рентабельність вирощування складала відповідно 29,3 %. Дещо нижчі економічні показники отримано при вирощуванні бугайців чорно-рябої. Так, витрати кормів на 1 ц приросту живої маси 1 голови становили 10,35 ц. к. од., а собівартість 1 ц приросту живої маси 1850 грн., при чистому прибутку на 1 ц живої маси 2019,2грн. з рентабельністю 8,5 %.

За результатами досліджень можна зробити наступні висновки. Вирощування бугайців різних порід при однаковій кількості спожитих з оптимізацією кормів власного виробництва без додавання різних преміксів та стимулюючих речовин на одну голову їх оплата приростами була різною й залежала від природи і генотипу і найкращі економічні показники отримано в I дослідній групі (м'ясний симентал), в яких затрати кормів на 1 ц приросту живої маси склали 9,94 ц. к. од., собівартість приросту живої маси 1 голови за період вирощування дорівнювала 1860 грн., чистий дохід на 1 голову в цій групі становив 2405 грн.

Список використаних джерел

1. Ібатуллин І. І., Панасенко Ю. О., Кононенко В.К. та ін. Практикум з годівлі сільськогосподарських тварин. Київ : 2003. 371 с.
2. Калинка А. К. Інтенсивність росту м'ясних сименталів. *Тваринництво України*. 2009. № 9. С. 37-39.
3. Приліпко Т. М., Захарчук П. Б., Косташ В. Б., Шулько О. П. Перетравність поживних речовин за використання різних селеновмісних добавок в раціоні бичків. *Науковий вісник ЛНУ вет.мед. і біотехнологій ім. Гжицького*. Серія «Сільськогосподарські науки». 2016. Т.18 № 2 (67). С. 204-208.
4. Приліпко Т. М., Калинка А. К., Гончар В. І. Вплив рівня енергетичного живлення та умов утримання на продуктивність та відтворні якості телиць м'ясного комолого сименталу нової генерації. *Збірник наукових праць ПДАТУ*. Серія «Сільськогосподарські науки». 2016. Вип. 24. Ч.1 С. 109-114.
5. Приліпко Т. М., Калинка А. К. Інтенсивність росту ремонтних телиць різних генотипів симентальської породи з використанням різних технологій годівлі та утримання в умовах різних зон Карпатського регіону України. *Зоотехнічна наука: історія, проблеми, перспективи : матеріали міжнародної науково-практичної конференції*. ПДАТУ, Кам'янець-Подільський. 2012 С.63-67.
6. Приліпко Т. М., Калинка А. К. Відгодівельні якості бугайців симентальської

породи комбінованого напрямку продуктивності з використанням кормів зі сховищ при інтенсивному виробництві дешевої яловичини в умовах передгірної зони Карпат. *Збірник наукових праць ПДАТУ*. 2015. Вип. 23. С. 281-290.

7. Приліпко Т. М., Калинка А. К., Саранчук І. І. Вплив різних співвідношень селену і йоду на обмін речовин та енергію росту м'ясних симентальських телиць в умовах передгірної зони Карпатського регіону Буковини. Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні проблеми розвитку галузей тваринництва» (23-24 жовтня 2014 року). *Вісник ЖНАЕУ*. 2014. Випуск № 2 (44), т 3. С. 112-119.

Пришєдько Володимир

к.с.-г.н., доцент

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

Дніпро, Україна

ПЛЕМІННА ЦІННІСТЬ ТА СТРЕСОСТІЙКІСТЬ ГОЛШТИНСЬКИХ БУГАЇВ-ПЛІДНИКІВ

Сьогодні в Україні створені високопродуктивні стада чистопородної голштинської худоби та нової української червоної молочної породи. Проте, у значній частині господарств молочна продуктивність корів значно нижче їх генетичного потенціалу. Вчені це пов'язують з тим, що в останній час значно зріс рівень технологічного навантаження на сільськогосподарських тварин, що призводить до виникнення у них стресів, які негативно впливають на здоров'я та продуктивність [1, 2].

Принципи великомасштабної селекції ґрунтуються на ефективному відборі, оцінці й використанні бугаїв-плідників з високою племінною цінністю. Відомо, що різні генотипи не однаково реагують на мінливі умови життя і в результаті, через низькі адаптаційні якості, частина тварин передчасно вибуває зі стада. Доведено, що вплив індивідуальних особливостей плідників на якість їх нащадків перевищує вплив породних відмінностей [1]. Це зумовлює необхідність підвищення ефективності їх оцінки, добору та племінного використання шляхом врахування додаткових показників, зокрема і ознаки стресостійкості [1, 4, 5].

Виходячи з цих положень, ми визначили типи стресостійкості у 11-ти бугаїв-плідників голштинської породи за методикою О.М. Черненко [5] та проаналізували у них показники племінної цінності за походженням та якістю нащадків, за даними [3].

З'ясовано, що всі дослідні бугаї-плідники за результатом оцінки за походженням характеризуються високим потенціалом молочної продуктивності. Високостресостійкі бугаї відрізняються вищими показниками племінної цінності, у тому числі: за величиною надою – на 502 кг (6,62 %), кількістю молочного жиру – на 27 кг (9,61 %) та кількістю молочного білка – на 15 кг (5,98 %), але різниця не достовірна. За рештою показників різниця не суттєва (1,64-2,67 %).